

MANNRÉTTINDASTEUFNA

Ísafjarðarbær | 2025-2028

Efnisyfirlit

Mannréttindastefna Ísafjarðarbæjar.....	1
Markmið.....	1
Eftirlit og framkvæmd stefnu.....	1
Ísafjarðarbær sem stjórnvald.....	2
Nefndir, ráð og stjórnir	2
Samþætting mannréttindasjónarmiða	3
Jafnréttisstefna	3
Kynning á stefnunni.....	4
Greining tölfraeðiupplýsinga	4
Ísafjarðarbær sem vinnuveitandi	4
Ráðningar.....	4
Starfspjálfun og endurmenntun.....	5
Starfsskyldur og fjölskyldan	5
Launajafnrétti.....	6
ofbeldi og áreitni	6
Þjónusta Ísafjarðarbæjar	6
Starf innan Ísafjarðarbæjar.....	7

MANNRÉTTINDASTEFNA ÍSAFJARÐARBÆJAR

Allar manneskjur eru jafnar fyrir lögum og eiga að njóta mannréttinda. Lýðræðislegt samfélag byggir á því að ólíkir hagsmunir og sjónarmið séu viðurkennd og virt. Mannréttindi eru varin í stjórnarskrá Íslands, alþjóðlegum mannréttindasáttmálum og yfirlýsingum sem Íslendingar eiga aðild að sem þjóð. Ákvæði þeirra eru til grundvallar mannréttindastefnu Ísafjarðarbæjar ásamt gildandi lögum í jafnréttislöggjöf.

Mannréttindastefna Ísafjarðarbæjar leggur áherslu á jafnrétti í víðu samhengi. Stefnan nær til allra þjóðfélagshópa og endurspeglar margþætt hlutverk og skyldur sveitarfélagsins þar sem jafnræði íbúa og mannréttindi eru höfð að leiðarljósi. Stefnan veitir heildstæða sýn í þágu íbúa og hefur þann tilgang að vinna gegn mismunum. Með því að stuðla að jafnrétti og mannlegri reisu er lagður grunnur að velferð einstaklinga, fjölskyldna, atvinnulífs og samfélagsins alls.

MARKMIÐ

Íbúar Ísafjarðarbæjar skulu eiga jafna möguleika á að njóta eigin atorku, þroska hæfileika sína og njóta mannréttinda óháð kyni, uppruna, trúarbrögðum, kynhneigð, aldri, efnahag, fötlun, heilsufari eða annarrar stöðu.

Til að ná þessu markmiði skal Ísafjarðarbær, stofnanir hans og aðrir sem í hlut sinn fá beina styrki til starfa frá sveitarfélaginu, stuðla að því að mannréttinda- og jafnréttissjónarmiða sé gætt við stefnumótun, áætlanagerð og ákvörðunartöku. Áhersla skal vera á að jafna stöðu allra kynja og efla samþættingu kynjasjónarmiða.

Ísafjarðarbær skal vinna að jöfnum áhrifum og tækifærum íbúa á vettvangi sveitarfélagsins og fyrirbyggja mismunum. Mannréttindastefna Ísafjarðarbæjar nær til stjórnsýslu sveitarfélagsins, starfsmanna hans, allrar starfsemi og þeirrar þjónustu sem er veitt á vegum stofnana sveitarfélagsins.

EFTIRLIT OG FRAMKVÆMD STEFNU

Mannréttindi eru oft drifkraftur breytinga og framþróunar. Þau grundvallast á samþykktum lögum og reglum um mannlega reisu, sanngirni, virðingu, jafnrétti og sjálfstæði. Með eflingu og vernd mannréttinda er stuðlað að sjálfbærri þróun í samfélaginu. Þegar mannréttindi eru höfð að leiðarljósi er hægt að hafa jákvæð áhrif á lífsskilyrði og umhverfi einstaklinga.

Mannréttindastefna Ísafjarðarbæjar felur í sér aðgerðabundnar áætlun sem tilgreinir leiðir til að viðhalda og efla jafnrétti, jöfn tækifæri og vernd gagnvart mismunum. Gerð er grein fyrir

aðgerðum, ábyrgðaraðilum og þeim tímaramma sem vinna skal eftir. Þar með er fylgt eftir skyldum sveitarfélaga í jafnréttismálum samkvæmt gildandi lögum.

Velferðarnefnd fer með hlutverk jafnréttisnefndar hjá Ísafjarðarbæ. Velferðarnefnd skal fjalla um mannréttindi og jafnrétti innan Ísafjarðarbæjar, vera ráðgefandi fyrir bæjarstjórn í málefnum er varða jafnrétti og fylgjast með og hafa frumkvæði að aðgerðum til að stuðla að jöfnum tækifærum. Þá skal nefndin afhenda Jafnréttisstofu skýrslu um stöðu og þróun jafnréttismála innan sveitarfélagsins annað hvert ár, samkvæmt beiðni frá stofnuninni.

Bæjarstjóri, sviðsstjórar og mannauðsstjóri sjá um framkvæmd og eftirfylgni mannréttindastefnu innan sinna sviða, í samvinnu við velferðarnefnd og bæjaryfirvöld. Það er hlutverk velferðarnefndar að sjá stofnunum og starfsfólki Ísafjarðarbæjar fyrir fræðslu og ráðgjöf um mannréttinda- og jafnréttismál. Þá hefur velferðarnefnd umsjón með úttektum og rannsóknum á kjörum og stöðu kynjanna innan starfseininga sveitarfélagsins.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Mannréttindastefnan skal vera í sífelldri þróun eins og önnur stefnumótun. Vinna skal tillögu að nýrri mannréttindastefnu á grundvelli reynslu, verkefna og niðurstaðna kannana.	Velferðarnefnd	Lokið tveimur mánuðum áður en gildistími eldri áætlunar rennur út

ÍSAFJARÐARBÆR SEM STJÓRNVALD

Stjórnkerfi Ísafjarðarbæjar þarf að vera fyrirmynd atvinnulífsins. Ísafjarðarbær leggur áherslu á mannréttindi, jafnræði og að rödd allra heyrist. Ísafjarðarbær vill byggja á samtakamætti íbúa og samfélagsins alls við að ná settum markmiðum og hvetur alla til virkrar þátttöku. Stuðlað er að þekkingu starfsfólks og íbúa á mannréttindastefnu Ísafjarðarbæjar. Stjórnsýsla sveitarfélagsins á að vera fordæmisgefandi fyrir aðra aðila í sveitarfélaginu.

Jafnréttissjónarmiða skal gætt við gerð áætlana og í hvers kyns stefnumótun í sveitarfélaginu. Áhersla á jafnan rétt allra kynja skal vera sýnileg í starfsemi sveitarfélagsins, með tilliti til þess að fyrri skilgreiningar á karlkyni eða kvenkyni eiga ekki lengur við. Réttur fólks til skilgreiningar á eigin kyni skal vera ótvíræður.

Ákvarðanir sem teknar eru á vegum Ísafjarðarbæjar eiga að vera gagnsæjar og hafa hagsmuni íbúa sveitarfélagsins að leiðarljósi.

NEFNDIR, RÁÐ OG STJÓRNIR

Við skipan í nefndir, ráð og stjórnir á vegum sveitarfélagsins skal þess gætt að hlutfall kynja sé sem jafnast og ekki meira en 40% þegar um fleiri en þrjá fulltrúa er að ræða. Við tilnefningar

skal leitast við að veita öllum tækifæri til þátttöku í nefndum og ráðum og mikilvægi fjölbreytni sé höfð að leiðarljósi.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Hlutfall kynja í nefndum, ráðum og stjórnnum skal kannað árlega og ábendingum um úrbætur komið til viðeigandi aðila. Skoða skal kynjahlutfall formanna nefnda sérstaklega.	Velferðarnefnd og bæjarstjórn	Samantekt gerð í september ár hvert

SAMÞÆTTING MANNRÉTTINDASJÓNARMÍÐA

Við stefnumótun og áætlanagerð á vegum sveitarfélagsins, stofnana þess og einstakra sviða skal huga sérstaklega að því að óheimilt er að mismuna fólki vegna kyns, kynhneigðar, þjóðernis, aldurs og fötlunar, ef hún er til staðar. Hvatt er til jafnrar þátttöku allra kynja, í samfélaginu. Markvisst skal unnið gegn allri mismunun og hamlandi áhrifum staðlaðra ímynda kynjanna. Framlag hvers og eins skal metið að verðleikum án tillits til kyns, kynhneigðar, þjóðernis, aldurs og fötlunar. Mannréttindi eru málaflokkur samfélagsins í heild og mikilvægt að samþætta sjónarmið í starfsemi sveitarfélagsins og gæta þess sérstaklega að hvergi halli á.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Fræðsla um samþættingu mannréttindasjónarmiða fyrir alla bæjarfulltrúa, fulltrúa í nefndum og stjórnendur.	Velferðarnefnd, bæjarstjórn, bæjarstjóri og sviðsstjórar	2025-2028
Gerð gátlista fyrir stofnanir Ísafjarðarbæjar með það að markmiði að fylgja eftir ákvæðum stefnunnar.	Velferðarnefnd	Lok apríl 2025
Kynning og innleiðing gátlista um framgang mannréttindastefnunnar	Velferðarnefnd	Lok 2025

JAFNRÉTTISSTEFNA

Allir vinnustaðir Ísafjarðarbæjar með 25 starfsmenn eða fleiri, hlutafélög og fyrirtæki sem Ísafjarðarbær er aðaleigandi að og félög sem hafa fasta styrktarsamninga við hann skulu gera aðgerðabundna jafnréttisstefnu í samræmi við 18. gr. jafnréttislaga.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Stofnanir setji sér jafnréttisstefnu eða samþætti jafnréttissjónarmið í starfsmannastefnu sína þar sem sérstaklega er kveðið á um markmið og gerð áætlun um hvernig þeim skuli náð. Við gerð jafnréttisstefnu skal sérstaklega horft til greina 19, til og með 23, í jafnréttislögum.	Stjórnendur þeirra stofnana og vinnustaða sem við á	Á þriggja ára fresti kallar velferðarnefnd eftir upplýsingum um jafnréttisáætlanir stofnana. Næst árið 2025.

KYNNING Á STEFNUNNI

Íbúar og starfsfólk þekki og séu upplýstir um markmið mannréttindastefnu Ísafjarðarbæjar.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Almenningur fái kynningu og upplýsingar um mannréttindastefnu Ísafjarðarbæjar og að hún sé aðgengileg á ytri vef sveitarfélagsins.	Velferðarnefnd	Lokið í apríl 2025
Starfsmenn fái kynningu og upplýsingar um mannréttindastefnu Ísafjarðarbæjar.	Mannauðsstjóri	Lokið í desember 2025

GREINING TÖLFRÆÐIUPPLÝSINGA

Í opinberri hagskýrslugerð um einstaklinga, og í viðtals- og skoðanakönnunum skal greint á milli kynja við söfnun gagna, úrvinnslu þeirra og birtingu upplýsinga nema sérstakar ástæður, svo sem persónuverndarhagsmunir, mæli gegn því.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Velferðarnefnd skal sjá til þess að gerð verði úttekt á stöðu kynja á skilgreindum sviðum, sem velferðarnefnd ákveður í hvert sinn.	Velferðarnefnd	Við lok hvers kjörtímabils

ÍSAFJARÐARBÆR SEM VINNUVEITANDI

RÁÐNINGAR

Ísafjarðarbær sem atvinnurekandi, skal vinna að því að vinnustaðir hans endurspegli fjölbreytileika íbúa sem best. Með markvissum aðgerðum skal unnið að því að jafna stöðu kynja og stuðla að því að störf flokkist ekki í sérstök kynbundin störf. Áhersla er lögð á að jafna hlut kynjanna í stjórnunar- og áhrifastöðum. Þess skal gætt við ráðningar, uppsagnir og ákvarðanir um kjör starfsmanna Ísafjarðarbæjar að ómálefnalegum ástæðum sé ekki beitt sem rökum gegn starfsfólki.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Laus störf standi opin öllum kynjum. Í atvinnuauðglýsingum eru einstaklingar óháð kyni hvattir til að sækja um.	Mannauðsstjóri og næsti yfirmaður umsækjanda, eða eftir atvikum, bæjarstjórn	Alltaf
Við ráðningu starfsmanns, að undangengnu mati, skal horft til þess að jafna hlut kynja í viðkomandi starfsgrein og gæta jafnræðis.	Mannauðsstjóri og næsti yfirmaður umsækjanda, eða eftir atvikum, bæjarstjórn	Alltaf

STARFSÞJÁLFUN OG ENDURMENNTUN

Ísafjarðarbær sem atvinnurekandi, stofnanir og fyrirtæki hans skulu tryggja að starfsfólk hafi sömu möguleika til endurmenntunar, símenntunar og starfsþjálfunar óháð kyni, aldri eða öðrum breytum eftir atvikum. Huga skal að því að starfsfólk hafi jöfn tækifæri til að sækja námskeið sem haldin eru til þess að auka hæfni í starfi eða til undirbúnings fyrir önnur störf.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Tryggja að jafnir möguleikar séu í boði fyrir starfsfólk þegar kemur að starfsþjálfun og endurmenntun.	Mannauðsstjóri og yfirmaður viðkomandi stofnunar	Alltaf

STARFSSKYLDUR OG FJÖLSKYLDAN

Ísafjarðarbær sem atvinnurekandi, stofnanir og fyrirtæki hans skulu gera nauðsynlegar ráðstafanir til að tryggja að starfsfólki verði gert kleift að samræma starfsskyldur sínar og ábyrgð gagnvart fjölskyldu eins og kostur er.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Ráðstafanir skulu gerðar þannig að við skipulagningu á starfi og vinnutíma verði bæði tekið tillit til fjölskylduaðstæðna starfsmanns og þeirra krafna sem viðkomandi starf gerir til hans, þar með talið að starfsmanni verði auðveldað að koma aftur til vinnu eftir fæðingarorlof eða leyfi úr vinnu vegna óviðráðanlegra fjölskylduaðstæðna.	Stjórnendur þeirra stofnana og vinnustaða sem við eiga	Alltaf en sérstök áhersla í starfsmannasamtölum

LAUNAJAFNRÉTTI

Einstaklingum sem starfa hjá Ísafjarðarbæ og stofnunum hans skulu greidd sömu laun og njóta sömu kjara fyrir sömu eða jafnverðmæt störf.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Launagreining framkvæmd reglulega til að tryggja að kynbundinn launamunur sé ekki til staðar.	Mannauðsstjóri	Lok rekstrarárs sem endar á oddatölu

OFBELDI OG ÁREITNI

Einelti, ofbeldi, kynferðisleg áreitni og kynferðislegt ofbeldi er aldrei liðið á vinnustöðum Ísafjarðarbæjar. Stjórnendur skulu gera sérstakar ráðstafanir til að koma í veg fyrir að starfsfólk, nemar og þjónustuþegar verði fyrir ofbeldi og/eða kynferðislegri eða kynbundinni áreitni á vinnustað, stofnun, í félagsstarfi eða skólum sveitarfélagsins. Sé yfirmanni eða trúnaðarmanni gert viðvart um slíka hegðun ber honum í samráði við forstöðumann, eða eftir atvikum aðra yfirmenn stjórnsýslunnar, tafarlaust að binda endi á hana. Ef yfirmaður er kærður vegna ætlaðrar kynferðislegrar áreitni, samanber 22. grein jafnréttislaga, á hann ekki að taka neinar ákvarðanir sem snerta kæranda. Kærandi skal engan skaða bera af ráðstöfunum sem gripið er til í því skyni. Alvarleg eða endurtekin áreitni getur varðað brottrekstri geranda úr starfi. Verklagsreglur um viðbrögð við kynferðislegri áreitni skulu vera aðgengilegar starfsfólki.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Hvers kyns ofbeldi og áreitni er ekki liðin á vinnustöðum Ísafjarðarbæjar.	Allt starfsfólk	Alltaf
Stefna og viðbragðsáætlun gegn einelti, áreitni og ofbeldi sé til staðar og aðgengileg á opnum vef Ísafjarðarbæjar.	Mannauðsstjóri	Alltaf
Stefna og viðbragðsáætlun gegn einelti, áreitni og ofbeldi kynnt á nýliðanámskeiðum.	Mannauðsstjóri og stjórnendur	Tvisvar á ári
Stjórnendum og starfsmönnum á vinnustöðum Ísafjarðarbæjar standi til boða fræðsla um kynferðislega og kynbundna áreitni og einelti.	Velferðarnefnd, sviðsstjórar og mannauðsstjóri	Almenn fræðsla annað hvert ár að hausti. Einnig eftir þörfum innan vinnustaða.

ÞJÓNUSTA ÍSAFJARÐARBÆJAR

Tryggja ber aðgengi að þjónustu, óháð heilsufari fólks eða líkamlegu atgervi þess. Fötlðuð fólki skal tryggður möguleiki á virkri þátttöku þegar ákvarðanir eru teknar um þjónustu fyrir það.

Starfsfólk skal ekki ganga út frá því sem vísu að allir sem njóta þjónustu Ísafjarðarbæjar séu gagnkynhneigðir, síis-kynja eða eigi gagnkynhneigða eða síis-kynja foreldra. Starfsfólk gengur heldur ekki út frá því að allir eigi tvo foreldra þar sem sum börn eiga eitt foreldri og önnur fleiri en tvo foreldra. Samskipti starfsmanna og þeirra sem njóta þjónustu séu byggð á gagnkvæmri virðingu. Við undirbúning ákvarðana er varða hinsegin fólk er hvatt til samráðs við hagsmunasamtök þeirra.

Tryggt er að innflytjendur og fólk af erlendum uppruna eigi greiðan aðgang að þjónustu Ísafjarðarbæjar. Sérstaklega er tekið mið af þörfum þeirra þegar þjónusta fyrir þau er skipulögð.

Ísafjarðarbær leggur metnað í að búa íbúum sveitarfélagsins öruggt og friðsamlegt umhverfi. Það felur í sér aðgerðir til að draga úr eða uppræta hættur í umhverfinu.

STARF INNAN ÍSAFJARÐARBÆJAR

Öll starfsemi, menntun og fræðsla sem fram fer á ábyrgð Ísafjarðarbæjar og stofnana sveitarfélagsins hefur jafna stöðu kynja að leiðarljósi.

Hvetja skal einstaklinga til að rækta hæfileika sína og persónuþroska án hamlandi áhrifa hefðbundinna staðalmynda. Styrkja skal jákvæð samskipti og gagnkvæma virðingu kynja í öllu starfi.

Bæjaryfirvöld skulu styðja við jákvæða kynímynd og vinna gegn kynbundinni og kynferðislegri áreitni í umhverfi allra einstaklinga í starfi innan sveitarfélagsins. Ekki skal á nokkurn hátt mismuna einstaklingum þegar kemur að starfi, menntun eða fræðslu innan Ísafjarðarbæjar.

Allir skulu hafa jöfn tækifæri í starfi innan sveitarfélagsins og er það algjört skilyrði fyrir styrktarsamningum við Ísafjarðarbæ.

Aðgerð	Ábyrgð	Tímarammi
Ákvæði um samþættingu kynjasjónarmiða verði sett í alla samninga sem Ísafjarðarbær gerir um alla starfsemi, menntun og fræðslu.	Viðkomandi nefndir Ísafjarðarbæjar	Gerð fjárhagsáætlunar hvert ár og endurskoðun samninga

*Samþykkt af bæjarstjórn Ísafjarðarbæjar
20. febrúar 2025.*